

Визначати тактику ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Проводити консультації з питань планування сім'ї та підбору методу контрацепції на підставі анамнестичних даних, загального огляду й гінекологічного обстеження жінки, використовуючи знання про репродуктивні органи жінки, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм;

- вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів, використовуючи стандартну технологію. Готувати звіти про особисту виробничу діяльність, використовуючи офіційні облікові документи за типовою формою;
- дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

Представлене розуміння сутності утворення професійної компетентності майбутнього лікаря і її структури, що є в основі викладання фармакології у медичних закладах вищої освіти. Освітній процес при викладанні фармакології повинен сформувати якісну підготовку висококваліфікованих фахівців, що повинно гуртуватися на безперервному покращенню змісту й впровадження новітніх форм і технологій вивчення фармакології спираючись на європейські та світові освітні та медичні стандарти. Вочевидь, дидактичні основи навчання фармакології повинні бути співставні з розвитком фармацевтичної та медичної науки та індустрії.

Список використаних джерел

1. Дистанційне навчання при викладанні педіатричних дисциплін: виклики часу / О.М. Платова, Т.В. Стоєва, О.В. Тіткова. *Медична освіта*. 2021. № 4. С. 52–56.
2. Науково-методичні основи викладання фармакології лікарських засобів, що впливають на процеси згортання крові / Н. І. Волощук, О. М. Денисюк, В. В. Данильчук, С. В. Біговщиць. *Медична освіта*. 2016. №3. С. 48-51.
3. Чечотіна С.Ю. Актуальність упровадження міждисциплінарної інтеграції при вивченні фармакології. *Український стоматологічний альманах*. 2013. №4. С. 86-89.
4. Effects of seminar teaching method versus lecture-based learning in medical education: A meta-analysis of randomized controlled trials / Н. L. Zeng, D. X. Chen, Q. Li, X. Y. Wang *Med. Teach*. 2020. Vol. 42, P. 1343-1349. 10.1080/0142159X.2020.1805100.
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

УДК: 378.14:61

**Люлька О.М., Кравців М.І., Дудченко М.О.,
Ляховський В.І., Немченко І.І., Лисенко Р.Б.,
Краснов О.Г., Городова-Андрєєва Т.В.**

Полтавський державний медичний університет, м. Полтава, Україна

БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ В МЕДИЧНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Обов'язковою умовою успішного навчання в закладі вищої освіти є створення безпечного освітнього середовища з урахуванням інтересів та потреб кожного учасника навчального процесу. Складовими частками безпечного освітнього середовища є: фізична,

соціальна, психологічна та інформаційна безпека.

Ключові слова: *безпечне освітнє середовище, освітній процес.*

A prerequisite for successful study at a higher education institution is the creation of a safe educational environment, taking into account the interests and needs of each participant in the educational process. The components of a safe educational environment are: physical, social, psychological and information security.

Keywords: *safe educational environment, educational process.*

Навчання в медичному закладі вищої освіти – складний і одночасно цікавий творчий процес, який вимагає від його учасників відповідального ставлення, терпіння та наполегливості. Роль викладачів у цьому процесі вкрай важлива та незамінна, тому що вони формують базисний комплекс спеціальних та загальних знань, необхідних майбутнім лікарям для виконання своїх професійних обов'язків [2, с. 148].

Безпечним освітнім середовищем можемо вважати стан освітнього середовища з наявними безпечними умовами навчання та праці, комфортною міжособистісною взаємодією, що сприяє емоційному благополуччю здобувачів освіти, науково-педагогічних та педагогічних працівників, відсутністю будь-яких проявів насильства та з достатніми ресурсами для їх запобігання, а також дотриманням прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника навчально-виховного процесу. [3, с. 1]

Створене безпечне освітнє середовище потребує подальшого постійного удосконалення та зусиль всіх учасників освітнього процесу для підтримання його на тому рівні, який забезпечить їм повноцінну та всебічну реалізацію можливостей та потреб, а для здобувачів освіти, в першу чергу, високий рівень отриманих знань. З іншої сторони, всі учасники освітнього процесу повинні усвідомлювати спільну відповідальність, мати вміння, бажання та добру волю для подальшої співпраці. [3, с. 2]

Для створення безпечного освітнього середовища необхідна наявність умов, які забезпечать відповідний якісний рівень навчання та добробут учасників освітнього процесу у закладі вищої освіти.

Під час освітнього процесу всі його учасники повинні перебувати в умовах, що гарантують безпеку їхньому здоров'ю та життю. Насамперед, це створення належної матеріально-технічної бази для навчального процесу. Навчальні площі для проведення різноманітних видів занять (практичні, лабораторні, лекції тощо) повинні відповідати всім санітарно-гігієнічним нормам (освітлення, температурний режим, площа приміщення, наявність роздягальні, туалетів тощо) та бути укомплектовані сучасною апаратурою, яка дозволяє покращити засвоєння навчального матеріалу, покращити ілюстративність та сприйнятливність навчального матеріалу [1, с. 110]. На клінічних базах кафедр у лікувальних закладах перебування здобувачів освіти повинно бути безпечним для них самих, а також не приносити дискомфорт та порушувати права пацієнтів, що знаходяться на лікуванні в клініці.

Дотримання правил техніки безпеки та протипожежної безпеки,

забезпечення умов для запобігання травматизму та розвитку захворювань є обов'язковою умовою для функціонування безпечного освітнього середовища під час навчання. У випадку виникнення несподіваних ситуацій з учасниками освітнього процесу у закладі освіти повинно бути передбачено можливість надати необхідну першу медичну допомогу потерпілому.

Крім фізичної безпеки для максимально ефективного засвоєння навчальної програми важливо створити в закладі освіти доброзичливу морально-психологічну атмосферу, яка дасть змогу уникнути надмірних емоційних напружень, страху, боязні тощо. Такі кроки дозволять і здобувачам освіти, і викладачам відчувати підтримку один до одного та дасть можливість звертатись за допомогою в разі виникнення конфліктів чи загроз.

Також важливу роль відіграють естетичні аспекти взаємовідносин між викладачами і студентами. Охайний зовнішній вигляд, правильна зрозуміла мова, послідовність викладення матеріалу, тактовність та коректність під час спілкування з хворими додають авторитету викладачу серед студентів та колег і, тим самим, підвищують ефективність навчання.

Підтриманню атмосфери довіри та взаєморозуміння між учасниками освітнього процесу безумовно сприяє відкрита та чесна комунікація між адміністрацією закладу освіти та студентами щодо питань обговорення та створення механізмів звернення з питань проведення безпечного навчального процесу.

У безпечному освітньому середовищі повинні бути створені умови для запобігання психологічному насильству, булінгу (цькуванню), нав'язуванню стереотипів та «ярликів» на основі національності або сексуальної орієнтації, дискримінації за расовими, статевими, релігійними та будь-якими іншими ознаками. Кожний учасник освітнього процесу повинен мати можливість звернутись за допомогою та отримати психологічну підтримку й юридичні консультації від спеціально створених при закладах вищої освіти органів (комісій, комітетів тощо) у випадку виникнення конфліктних ситуацій для їх врегулювання.

Отже, створення безпечного освітнього середовища та забезпечення його функціонування – невід'ємна умова успішного проведення освітнього процесу в закладі вищої освіти. Це сприяє покращенню фізичного та психологічного здоров'я учасників навчального процесу, створює сприятливу атмосферу та підтримує ефективну комунікацію між викладачами та студентами, що загалом сприяє покращенню якості та результатів навчання.

Список використаних джерел

1. Ковальов О.П., Ляховський В.І., Люлька О.М. та ін., всього 6 осіб. Сучасні підходи до навчання майбутніх лікарів. *Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика* : матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю, м. Полтава, 19 березня 2020 р. Полтава, 2020. С.109-111.
2. Немченко І.І., Ляховський В.І., Ковальов О.П. та ін., всього 5 осіб. Новітні освітні технології у вищій медичній освіті. *Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні* : матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю,

м. Полтава, 21 березня 2019 р. Полтава, 2019. С.148-149.

3. Положення про безпечне освітнє середовище Полтавського державного медичного університету.
https://www.pdmu.edu.ua/storage/cyovgm/docs_links/ljIuas82h3h8G6wHo39Z43DVD5LZScHyRsTbQY74.pdf (дата звернення: 07.11.2023).

UDC 373.6:372.461

**Maksymenko A.I., Sheshukova O.V., Trufanova V.P.,
Polishchuk T.V., Mosiienko A.S., Kazakova K.S., Bauman S.S.
Poltava State Medical University (Poltava, Ukraine)**

ANALYSIS OF PROFESSIONAL AND PEDAGOGICAL COMMUNICATION AS A FORM OF PEDAGOGICAL INTERACTION

The article considers the main points of professional and pedagogical communication between a teacher and students. The main stages, importance, and types of professional communication are analysed. It is determined that the style of communication of the teacher has an important role in the process of pedagogical interaction. The leading role in this process is given to the teacher.

Keywords: professional and pedagogical communication, teacher, higher education student, learning.

В статті розглянуто основні моменти професійно-педагогічного спілкування між викладачем та здобувачами вищої освіти. Проаналізовано основні етапи, значення та різновиди професійного спілкування. Визначено, що стиль спілкування викладача відіграє важливу роль в процесі педагогічної взаємодії. Провідна роль в цьому процесі віддається педагогу.

Ключові слова: професійно-педагогічне спілкування, викладач, здобувач вищої освіти, навчання.

In the process of learning, both business and interpersonal relationships are established between the professor and students. A form of pedagogical interaction is communication, namely, verbal or non-verbal contact.

Communication is a process of exchange between people of certain results of their mental and spiritual activity: assimilated information, thoughts, judgements, evaluations, feelings, and instructions. Professional and pedagogical communication is the basis of the scientific and pedagogical activity of a higher education professor. All the main forms of organising the educational process (lecture, seminar, exam, etc.), educational work, and scientific and methodological activities in higher education establishments are impregnated with this complex and multifunctional socio-psychological phenomenon. Pedagogical communication is a way of implementing the content, methods, and techniques of pedagogical influences aimed at shaping the personality of a higher education student. It is one of the most important aspects of a teacher's professionalism and pedagogical skills [2, 7].

The process of professional and pedagogical communication includes the following stages (according to V. O. Kahn-Kalik):